

Hvad mener vi egentlig med trivsel på universiteterne?

Laura Louise Sarauw¹, Roskilde Universitet

Abstract

Artiklen undersøger trivselsdagsordenen på universiteterne med afsæt i Qvortrup og Wistofts *Trivsel og mistrivsel: Mellem offergørelse og kompetencegørelse* (Dafolo, 2024). På universiteterne har trivselsmålinger i dag betydning for uddannelsesbevillinger, og trivsel er blevet et centralt mål i universiteternes udviklingskontrakter, hvilket gør bogen relevant. Qvortrup og Wistoft kritiserer trivselsforskningens ensidige fokus på ydre faktorer og argumenterer for et stærkere pædagogisk fokus på studerendes indre robusthed. Artiklen diskuterer, hvordan dette perspektiv placerer sig i et psykologisk uddannelsesparadigme, der allerede præger universiteterne – men hvis konsekvenser sjældent debatteres. Artiklen afsluttes med tre spørgsmål, der udfordrer forståelsen af trivsel i en universitetskontekst: Hvilken rolle spiller trivsel i universitetspædagogikken? Er det en pædagogisk kategori eller et styringsredskab? Og hvad betyder det for universitetets formål og praksis?

Ud af trivsels-black-boxen

Trivsel. Et begreb, en tilstand eller tendens, det er svært at være imod. Ikke desto mindre udfordrer Qvortrup og Wistofts nye bog, *Trivsel og mistrivsel: Mellem offergørelse og kompetencegørelse* (Dafolo, 2024), den dominerende forståelse af mistrivsel som et altoverskyggende pædagogisk og uddannelsespolitisk problem og stiller skarpt på de sjældent diskuterede, bagvedliggende rationaler, der præger det, forfatterne betegner som en igangværende 'trivselstsunami'.

Bogens spørgsmål er enkelt: Hvad mener vi egentligt, når vi taler om trivsel og mistrivsel? Selvom bogens empiriske grundlag primært stammer fra undersøgelser i folkeskolen og gymnasiet, er den højrelevant for de danske universiteter. Her har trivsel fra 2023 været en performanceindikator, som kan påvirke uddannelsesbevillingerne baseret på studerendes besvarelser af Danmarks Studieundersøgelse. Studentertrivsel er nævnt i samtlige uddannelseskontrakter, men defineres sjældent nærmere, og der er igangsat et væld af curriculære og ekstracurriculære trivselsinitiativer, baseret på forskellige trivselsforståelser. I denne lille artikel præsenterer og diskuterer jeg perspektiver fra bogen, som har størst relevans for universiteterne. Artiklen er baseret på en diskursanalytisk tilgang, hvor jeg ser Qvortrup og Wistofts bog som en diskursposition i en igangværende psykologisk vending. Jeg argumenterer for, at bogens budskab om at styrke studerendes indre robusthed selv er en aktør i denne psykologiske vending – med potentielt store konsekvenser for pædagogiske formål og praksisser.

Hvad er problemet?

Bogens store bidrag er, at den viser, hvordan forståelsen af trivsel og mistrivsel varierer efter

¹ sarauw@ruc.dk

videnskabsteoretiske perspektiver, samfundssyn og pædagogiske tilgange. Bogen bygger på et kritisk metastudie af dominerende trivselssurveys og den offentlige debat. Den gennemgår grundigt, hvordan trivsel blev et centralt diskussionsemne fra 2010 og frem, men samtidig konstrueres og problematiseres vidt forskelligt. Trivsel og mistrivsel er altså diskursive begreber, hvis betydninger varierer afhængigt af kontekst og kalder på vidt forskellige uddannelsespolitiske og pædagogiske løsninger. For os på universiteterne kan bogen derfor først og fremmest ses som en opfordring til at holde tungen lige i munden og være helt klare i spyttet om, hvad vi i grunden mener, når vi taler om trivsel og mistrivsel blandt universitetsstuderende.

Bogens kritik rettes især mod trivselsundersøgelser, hvor befolkningsgrupper selvrapporterer om egen trivsel, fx de årlige trivselsundersøgelser i folkeskolen eller større befolkningsundersøgelser hos det Nationale Forskningscenter for Velfærd, VIVE. Forfatterne problematiserer blandt andet disse undersøgelses spørgemåder, som de mener medproducerer bestemte svar. De mener samtidig, at undersøgelserne har tendens til at årsagsforklare med henvisning til ydre forhold og strukturer (fx præstationspres og acceleration). Bogens påstand er her, at de store kvantitative undersøgelser, som har fået medier, politikere og uddannelsesinstitutioner til at råbe vagt i gevær og gribe til handling, ofte bygger på et tvivlsomt grundlag, hvor årsag-virkningssammenhængen i virkeligheden ikke er entydig. Overført til universiteterne rejser borgens kritik tilsvarende spørgsmål om, hvorvidt de surveys vi bruger til at kortlægge studerendes trivsel har tendens til at lægge bestemte ord i munden på de studerende – og om vi har nok viden om de faktiske årsager til trivsel og mistrivsel til faktisk at underbygge de tiltag og interventioner, der lige nu løber af stablen?

Forfatterne advarer om, at trivselsmålinger kan have en selvforstærkende negativ effekt. De nævner blandt andet de årlige trivselsmålinger i folkeskolen, som de mener – tilsammen med opfølgende pædagogiske tiltag – overdrevent ansporer elever til at fokusere på deres selvoplevede trivsel, hele tiden at føle efter og mærke på sig selv. Ifølge forfatterne kan det skabe oplevede problemer hos ellers velfungerende børn og dermed tage opmærksomhed fra dem, der i virkeligheden har brug for hjælp. Trivselsmålinger kan altså være kontraproduktivt i forhold til ambitionen om at fremme trivsel for alle (s. 87), og overført til universiteterne må vi på samme måde spørge, hvorvidt de spørgsmål om trivsel, der stilles til de studerende i fx Danmarks Studieundersøgelse, i virkeligheden er med til at producere mistrivsel?

Usammenlignelige trivselsdefinitioner

Bogen viser, hvordan trivsel omtales indforstået – som noget alle ved, hvad er. Ifølge forfatterne er tendensen, at fænomener, der tidligere havde egne sproglige udtryk og kategorier (fx mobning eller skolevægring), i dag er indoptaget og opslugt af en mere altomfattende trivselslingo. For universiteterne rejser det et grundlæggende spørgsmål om, hvorvidt vores optagethed af trivsel blot er udtryk for, at vi er begyndt at oversætte og omtale gamle tematikker (fx studiemiljø eller studieintensitet) i trivselstermer? Og hvis det er tilfældet, er vigtige nuancer så ved at forsvinde til fordel for en mere individualiseret og psykologiserende sprogbrug, der grundlæggende ændrer universitetsuddannelsernes formål og praksis (Sarauw & Petersen, 2024).

Ifølge forfatterne er problemet, at trivselsbegrebet dækker over en række, ofte sammenlignelige definitioner ('psykisk sundhed', 'mental sundhed', 'positiv selv-indstilling' etc.), der refererer til væsensforskellig og modsatrettede hypoteser om den underliggende årsag, hvilket fører til misforståelser og problemer. For universiteterne kalder det på en videre refleksion over, hvorvidt måden, hvorpå vi taler om trivsel samtidig rummer implicite antagelser om problemer og årsager, som dermed kalder på – og legitimerer – nogle helt bestemte løsninger og interventioner på uddannelserne. Taler vi medicinsk? Psykologisk? Eller noget helt tredje? Og hvad gør det ved uddannelsernes formål, praksis og ansvarsområder?

Ingen objektiv skala

Forfatterne afviser idéen om, at trivsel kan måles objektivt, som man fx måler blodtryk. Selve forsøget på at sætte trivsel på en objektivt målbar skala er efter deres opfattelse udtryk for en misvisende objektivisering af en grundlæggende subjektiv, kognitiv og affektiv selv- og omverdensvurdering (s. 47). De kritiserer desuden, at mange trivselsmålinger er baseret på en nulsumsopfattelse af trivsel/mistrivsel, hvor mere trivsel fører til mindre mistrivsel. Det kommer fx til udtryk i brugen af såkaldte likert-skalaer, hvor respondenterne bliver bedt om at angive, i hvilken udstrækning de er enige med et givent udsagn ('helt enig', 'i nogen grad enig', 'hverken-eller', 'i nogen grad uenig', 'helt uenig' vil være typiske svarmuligheder). Ifølge forfatterne er problemet, at tilgangen skaber et falskt kontinuum mellem trivsel og mistrivsel, hvor trivsel og mistrivsel fremstilles som hinandens modsætninger. Ifølge forfatterne leder det ofte til den fejlslagne antagelse, at mistrivsel kan udryddes ved at skabe trivsel og vice versa.

Bogens budskab om, at trivsel og mistrivsel i praksis ofte sameksisterer, rummer efter min opfattelse en relevant kritik af aktuelle politikker og strategier, der ser trivsel som en forudsætning for læring (fx DAHE, 2023; Djøf, 2023; UFM, 2019). I en universitetskontekst ses tendensen fx i idéen om, at studielivet altid skal være "fyldt med ting, der interesserer mig" som det hedder sig i Danmarks Studieundersøgelse (Epinion, 2021). Dette er for mig at se helt skævt ift. en forståelse af pædagogik og uddannelse som *selvoverskridelse* i betydningen af at blive taget et andet sted hen, end man umiddelbart selv har valgt og derved opleve sig selv som en del af noget større-end-mig (Nepper Larsen, 2016; Schmidt, 2000). I modsætning til forestillingen om, at studielivet partout skal være "fyldt med ting, der interesserer mig", er vejen ud i det større-end-mig belagt med sorte huller, der måske umiddelbart opleves kedelige og uvedkommende. Ud fra denne optik er det ikke desto mindre det trivielle arbejde med disse sorte huller – hvor studerende kæmper med stoffet, problemet, sig selv, eller alle tre dele – der er pædagogisk værdifuldt, produktivt og måske endda trivselsfremmende (Aaen, 2019; Dall'Alba & Bengtsen, 2024; Johnsen, 2016).

Falske kausalslutninger om årsager til mistrivsel?

Forfatterne kritiserer, at forskningen ofte drager kausale slutninger mellem ydre faktorer og trivsel uden reelt belæg. Når fx folkeskoleelever adspørges, hvad de synes om skolen i øjeblikket er det ifølge forfatterne muligt at tolke svaret både som udtryk for forhold i skolen, den dominerende diskurs i de sociale fællesskaber eller den enkelte elevs personlige indstilling. Forfatterne mener, at forskningen har en tendens til at overfokusere på den første af de to første muligheder, men i mindre grad tager samspillet mellem samtidens dominerende trivselsdiskurser og individets personlige indstilling i betragtning (s. 57). Som eksempel nævnes bl.a. Center for Ungdomsforskning, CeFUs brug af Hartmut Rosas teori om 'accelerationssamfundet' som forklaring på stigende mistrivsel. Det mener forfatterne er overforsimpleret – en overforsimpling, som også afspejles i CeFUs undersøgelsesdesigns, hvis spørgsmål ifølge forfatterne vidner om bestemte underliggende hypoteser og/eller lægger op til bestemte svar.

Jeg er enig med forfatterne i, at måden, hvorpå spørgsmål stilles, altid medskaber bestemte virkeligheder. Men på universiteterne synes tendensen at gå modsat den, som forfatterne beskriver. Her er det typisk ikke ydre forhold som og strukturerer, der spørges til – og dermed potentielt får skylden for mistrivsel – men derimod de studerendes selvforhold. Dette ses fx i Danmarks Studieundersøgelse, hvor spørgsmål til de studerendes trivsel a la "jeg har negative tanker om, hvorvidt jeg kan klare det" fylder mere end strukturelle forklaringer a la "jeg føler mig presset af forhold på mit studie" (Epinion, 2021). Hermed ikke være sagt, at der ikke også her kan forekomme falske kausalslutninger. Men det er højst sandsynligt med omvendt fortegn.

Biologi eller fænomenologi?

I betragtning af det klarsyn og de mange vigtige nuancer, som Qvortrup og Wistofts bog bibringer trivselsdebatten, kan man godt undres lidt over det sort-hvide billede, de optegner af feltet som bestående af to modsatrettede positioner: Den biologiske og den fænomenologiske, og at det er den gennemgående modstilling af de to positioner, der er strukturerende for bogens argument: Hen over forskellige temaer præsenteres først det biologiske perspektiv (som forfatterne finder fejlagtigt), hvorefter det korrigeres af det fænomenologiske perspektiv (som forfatterne selv identificerer sig med).

Det biologiske perspektiv (s. 36f) beskrives som et, der ser mennesket som en biologisk organisme og mistrivsel som resultat af noget, der rammer og forandrer organismen, enten indefra eller udefra, og hvor der typisk tænkes i kausalitetstermer. Som eksempler nævner forfatterne imidlertid en række for mig at se inkommensurable undersøgelsesperspektiver. Det gælder fx, når Katznelson et al.'s (2022) poststrukturalistiske kritik af den igangværende psykologisering af samfundet, hvor psykologiseringen i sig selv ses som medkonstituerende for, hvordan vi ser os selv og vores omverden, slås i hartkorn med klinisk-psykiatriske tilgange, der i højere grad sygeliggør studerende. Dette greb oversimplificerer efter min opfattelse debatten og gør stråmænd af vigtige nuancer, bl.a. ift. den generelle psykologisering af uddannelsesdiskursen, som forfatterne ikke forholder sig til.

Det fænomenologiske perspektiv, som forfatterne selv agiterer for, defineres overfor det biologiske som et perspektiv, hvor selv- og omverdensforholdet er i fokus, og hvor trivsel og mistrivsel opfattes som "resultatet af en fortolkning af de processer, der påvirker mennesket og menneskets egen tilstand" (s. 37). Her tænker man ifølge forfatterne i 'fortolkningstermer', hvilket de mener er en radikal forskel fra den biologiske position. Fokus på 'fortolkningstermer' leder Qvortrup og Wistoft til at foreslå, at trivselsproblematikkens løsning ikke ligger i arbejdet med de ydre strukturer. Der må dermed arbejdes med den enkeltes fortolkning af sig selv og sit omverdensforhold med henblik på at skabe 'robusthed' og 'livsduelighed' (s. 149) – faktorer, som forfatterne i bogen omtaler som 'kompetencegørelse' frem for 'offergørelse'.

Det systemteoretiske mellemværende

Qvortrup og Wistoft præciserer (s. 48f), at skellet mellem den biologiske og den fænomenologiske tilgang henter inspiration hos Luhmanns systemteori (2000). Luhmann viderefører og reformulerer visse aspekter af Husserls fænomenologi (Luhmann, 1996), men Luhmanns systemteori adskiller sig også fra den fænomenologiske tradition i både metode og ontologi. Mens fænomenologien ofte er knyttet til subjektiv erfaring, intentionalitet og bevidsthedens struktur, arbejder Luhmann med en systemteoretisk distinktion mellem selvreference og fremmedreference (ibid., s. 40). Forfatterne sætter med Luhmann et kærkomment fokus på, hvordan både individets indre forholdemåder og de fortolkningssystemer eller 'medier', det har til rådighed, bidrager til individets meningsskabelse (Qvortrup & Wistoft, s. 38). Eller anderledes sagt: Selve måden, hvorpå medier, sociale medier, institutioner, undervisere mv. taler om trivsel og mistrivsel, kan være betydende for, hvordan visse studerende forstår sig selv som henholdsvis trivende og mistrivende.

I en universitetskontekst rejser bogen hermed vigtige spørgsmål om, hvorvidt den allestedsnærværende institutionelle opmærksomhed på trivsel kan være med til at skabe en oplevet mistrivsel, som reelt ikke er der. Heri ligger for mig at se også en opfordring til at være über-opmærksom på, hvad det er for et sprog, vi bruger om trivsel og mistrivsel, og hvordan dette sprog altid allerede har en værdimæssige ladning, som kan have effekter på studerendes såvel som underviseres og den politisk-organisatoriske forståelse af universitetspædagogikkens formål og praksis.

Fra kompetencegørelse til neoliberal ideologi?

Med afsæt i bogens empiri, som jo er hentet fra andre steder end universiteterne, argumenterer Qvortrup og Wistoft for, at måden, hvorpå der tales om og måles på trivsel, har et for stort fokus på udefra kommende faktorer som fx skærnkultur og højt tempo (s. 53). Det er ifølge forfatterne problematisk, fordi det fejlplacerer den enkelte i en offerrolle (s. 40). Frem for at fokusere på ydre forhold foreslår forfatterne som sagt, at pædagogikken må arbejde målrettet med den enkeltes 'robusthed' og 'livsduelighed' (s. 152).

Ifølge Qvortrup og Wistoft opnås denne robusthed ved at ændre studerendes 'mindset' (s. 161), og forfatterne gør sig hermed til talpersoner for en psykologisering af uddannelse, som de andre steder i bogen tager afstand fra. Eller for at tale med en af bogens egne metaforer: Den 'psykosomatisering' (s. 160), som forfatterne læser ud af 2020'ernes popkultur, når fx Tobias Rahim (2022) idealiserer mandegråd, følelser og det indre liv, negativ, fordi den ifølge forfatterne indgår uproduktiv alliance med tendensen til offergørelse (s. 164). Det ideal, som de læser ud af 1980'ernes ungdomskultur, hvor TV2-forsanger Steffen Brandt (1988) udsang livet som "lidt krøllet sammenbidt og gennemblødt. Og helt almindeligt" (ibid.), er derimod godt, fordi det rummer en eksistentiel accept af tilværelsens trivialitet.

I en universitetskontekst rejser disse to eksempler spørgsmålet om, hvorvidt forfatternes ideal (måske fra deres egen ungdom?) blot erstatter én form for psykologisering med en anden. Hvor Rahim-eksemplet er psykologiseret i ontologisk forstand – idet Rahims tekster omfavner menneskets følelser som det væsentlige – er Brandt-eksemplet psykologiseret i epistemologisk forstand, da det her er tilegnelsen af en bestemt 'robust' attitude til tilværelsen, der forstås som det centrale.

Hvis trivsel som i sidstnævnte forstås som individets egen, socialt og diskursivt medierede konstruktion, er problemet ikke længere strukturelle forhold (fx klassekvotienter, normalitetsparametre eller pædagogik ganske enkelt). Det handler derimod om, hvordan selvet forholder sig til sig selv, hvorved den studerendes selvforhold bliver det primære pædagogiske interventionsobjekt. Denne epistemologiske psykologisering er for mig at se i tråd med tendenser i Danmark og internationalt, som bl.a. Katznelson og CeFU-kolleger (2022) forholder sig kritisk til som del af en generel psykologisering af samfundet (op. cit.) – en psykologisering, der er både 'Rahimsk' og 'Brandtsk' i den forstand, at psyken både er i centrum og genstand for intervention og bearbejdning. På universiteterne viser dét sig bl.a. ved, at pædagogiske forhold og problemstillinger i stigende omfang omtales i psykologiske termer, hvorved individets selvforhold bliver det væsentlige (Sarauw & Petersen, 2023a; Sarauw et al., 2024).

Pædagogiske konsekvenser af den psykologiserede trivselsdiskurs

Når det psykologiske sprog afløser det pædagogiske, bliver de studerendes indre liv til som uddannelsens egentlige omdrejningspunkt (altså "Rahimsk"), og på universiteterne ser vi i bl.a. Danmarks Studieundersøgelse, hvordan bestemte mindsets fremstilles som bedre og mere efterstræbelsesværdige (altså "Brandtsk"). Her finder vi efter min opfattelse en klar dominans af det epistemologiske eller Brandtske perspektiv, som Qvortrup og Wistoft agiterer for, når de taler om 'robusthed' og 'livsduelighed'. Dette fx når studerende bliver bedt om at forholde sig til, hvorvidt de er enige i udsagn som: "Jeg er god til at bruge den faglige modgang og frustration, jeg møder på min uddannelse til at udvikle mig og lære" (Epinion, 2021, s. 13). En tilsvarende tilgang ses også i praksis, hvor man fx støder på trivselsguides til studerende, der beder dem om at lave plus- og minuslister med personlige succeser og fiaskoer, eller besvare spørgsmål, der adresserer deres selvforhold a la "Hvordan taler du til dig selv? Presser du dig selv med negative tanker, såsom "Jeg er ikke god nok" eller "Du kan gøre det bedre end det?" (webcitater, NN-universitet).

Det epistemologisk-psykologiserende perspektiv, der retter sig mod den enkeltes mindset frem for ydre rammer

og strukturerer, har altså allerede har gjort indtog på de videregående uddannelser (Dinther et al., 2011; Parpala, 2013; Tinto, 2017). Som det ses af ovenstående eksempler, kan det ses som en positiv psykologisk tænkning – en retning indenfor den kognitive psykologi, der frem for at fokusere på relationelle og strukturelle forhold (fx anvendt pædagogik, holdstørrelse, socioøkonomiske forhold) argumenterer for, at nøglen til succes ligger i at have en positiv indstilling til sig selv og omverden (Sarauw et al., 2023).

Problemet med at fokusere på selvforholdet som et primært pædagogisk mål er for det første, at selvet bliver både subjekt og objekt for pædagogikken, som dermed lukker sig. For det andet, at det er et ganske bestemt selv, der ønskes fremkultiveret – et selv som på mærkværdigvis svarer til den neoliberale konkurrencestats ønsker om resiliente, omstillingsparate og selvkorrigerende borgere (fx Cabanas & Illouz, 2018; Ecclestone, 2015; Zembylas, 2021). På universiteterne er det bl.a. problematisk ift. den institutionelle selvforståelse, hvor 'kritisk tænkning' både historisk og aktuelt, i fx 21st Century Skills-målene, har spillet afgørende rolle (Petersen & Sarauw, 2024).

For universiteterne rejser bogen hermed et grundspørgsmål om, hvad vi i grunden mener – og tør mene – med trivsel: Er trivsel i denne kontekst en reel pædagogisk kategori – eller snarere en styringsteknologi til at forme 'livsduelige' og 'robuste' studerende og måske samtidig aflede opmærksomheden fra krævende, strukturelle spørgsmål om fx tid, holdstørrelser og fællesskaber? Hvad sker der, hvis vi i stedet insisterer på en forståelse af trivsel, der ikke reduceres til et spørgsmål om selvforhold, men rummer muligheden for selvoverskridelse – hvor studerende udfordres, forstyrres og bliver en del af noget større uden for sig selv, også selvom det engang imellem slår negativt ud på den binære trivselsskala? Og kunne vi i grunden ikke bare kalde det pædagogik?

Anerkendelse

Artiklens pointer om den psykologiske vending i universitetspædagogikken bygger på et længerevarende forskningssamarbejde med lektor Søren S. E. Bengtsen og professor Eva Bendix Petersen. Jeg takker for de inspirerende samtaler. Artiklen er skrevet forud for offentliggørelsen af Trivselskommissionens rapport i februar 2025, og rapportens konklusioner diskuteres derfor ikke.

Referencer

Dall'Alba, G., & Bengtsen, S. S. E. (2024). Re-imagining Active Learning: Delving into Darkness. G. Dall'Alba (Ed.), *Being and Becoming Through Higher Education: Expanding Possibilities* (pp. 161-177). Springer. https://doi.org/10.1007/978-981-97-2062-0_9

Aaen, J. H. (2019). Student darkness: an inquiry into student being at the university. Århus Universitet. <https://drive.google.com/open?id=11IDKCfhsGQrufYoW6CAyEAwah1Va97Jp> (februar 2025)

Brandt, S. og TV2 (1988). Kys det nu (det satans liv), fra albummet Nærmest lykkelig.

Cabanas, E., & Illouz, E. (2018). *Manufacturing Happy Citizens: How the Science and Industry of Happiness Control Our Lives*. London: Polity.

DAHE, Danish Agency for Higher Education and Science and Innovation Centre Denmark (Boston and Silicon Valley) (2023). Outlook rapport: Designing a happier student life for better learning, online: https://issuu.com/denmarkinsiliconvalley/docs/designing_a_happier_student_life?fr=xKAE9_zU1NQ (Februar 2024)

Dinther, M. V., Dochy, F., & Segers, M. S. (2011). Factors affecting students' self-efficacy in higher education. *Educational Research Review*, 6, 95-108.

- Djøfs Trivselsalliance. (2023). Trivsel der inspirerer. <https://www.djoef.dk/kampagner/djoefs-trivselsalliance> (sept. 2024)
- Ecclestone, K., & Brunila, K. (2015). Governing emotionally vulnerable subjects and 'therapization' of social justice. *Pedagogy, Culture & Society*, 23(4), 485–506. <https://doi.org/10.1080/14681366.2015.1015152>
- Epinion (2021). Danmarks Studieundersøgelse, Methodenotat. <https://ufm.dk/uddannelse/statistik-og-analyser/dkstudeundersogelse/metodenotat-studerende-2021.pdf> (jan 2022)
- Johnsen, R. (2016). Boredom and Organization Studies. *Organization Studies*, 37(10), 1403-1415. <https://doi-org.ep.fjernadgang.kb.dk/10.1177/0170840616640849>
- Katznelson, N., Pless, M., Görlich, A., Graversen, L., & Sørensen, N. B. (2021). Ny udsathed: nuancer i forståelser af psykisk mistrivsel. *Nordisk Tidsskrift for Ungdomsforskning*. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2021-02-01>
- Luhmann, N. (1996). *Die neuzeitlichen Wissenschaften und die Phänomenologie*. Picus: Wien.
- Nepper Larsen, S. (2016). At ville noget med nogen – filosofiske og samtidskritiske fragmenter om dannelse og pædagogik, Turbine Akademisk.
- Parpala, A., Lindblom-Ylone, S., Komulainen, E., & Entwistle, N. (2013). Assessing students' experiences of teaching-learning environments and approaches to learning: Validation of a questionnaire in different countries and varying contexts. *Learning Environments Research*, 16(2), 201–215. <https://doi.org/10.1007/S10984-013-9128-8>
- Petersen, E. B., & Sarauw, L. L. (2024). Psychometrics as a performance indicator: new modes of governance of universities? *International Journal of Qualitative Studies in Education*. <https://doi.org/10.1080/09518398.2023.2181460>
- Petersen, E., & Millei, Z. (2016). *Interrupting the Psy-Disciplines in Education*. Palgrave Macmillan UK.
- Qvortrup & Wistoft (2024). Trivsel og mistrivsel, Mellem offergørelse og kompetencegørelse, Dafolo.
- Rahim, T. (2022) Når mænd græder, sangtekst fra albummet Når sjælen kaster op.
- Sarauw, L. L., & Petersen, E. B. (2024). Is the student well-being agenda changing the educational tasks of the university? 1-3. Abstract from 6th Annual PaTHES Conference, Trondheim, Norway.
- Sarauw, L. L., & Petersen, E. B. (2023). Trivsel som politisk styringsproblematik: spørgsmål og konsekvenser for universitetspædagogikken. Abstract fra Dansk Universitetspædagogisk Netværks konference 2023, Kolding, Danmark. <https://www.tilmeld.dk/dunk23/program>
- Sarauw, L. L., & Petersen, E. B. (2023b). Pædagogiske perspektiver på trivsel på de videregående uddannelser. Abstract fra Studietrivselskonference 2023, København, Danmark.
- Sarauw, L. L., Bengtsen, S. S., & Filippakou, O. (2023). The psychological turn in higher education and the new taxonomy of attitudes and emotions: Denmark as a case study. *Policy Futures in Education*. <https://doi.org/10.1177>
- Schmidt, L. H. (2000). Om universitets idé, Rectors talepapir ved indvielsen af Danmarks Pædagogiske Universitet, : www.dpu.dk/fileadmin/www.dpu.dk/aktuelt/nyheder/nyhed/artikel/om_universitetets_ide/030912111652-amp-type-doc-amp-fname-80_om_universitetets_ide.pdf (februar, 2025)

Zembylas, M. (2021). Against the psychologization of resilience: towards an onto-political theorization of the concept and its implications for higher education. *Studies in Higher Education*, 1-12.

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den.

Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives ift. ovenstående bibliografiske oplysninger

© Copyright

DUT og artiklens forfatter

Udgivet af

Dansk Universitetspædagogisk Netværk